GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.
„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 99. Lunĭ, Marțĭ 19 Iunie (1 Iulie) 1884.

Nou Abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei."

Cu 1-a Iuliu st. v 1884 se începe unŭ **nou abonamentŭ**, la care învitămŭ pe onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Abonamentulŭ: **Pentru Austro-Ungaria** cu posta: pe trei lunĭ 3 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl. **Pentru România** și străinatate: pe trei lunĭ 9 francĭ, pe șése lunĭ 18 francĭ, pe unŭ anŭ 36 francĭ.

Rogămŭ pe d-nii abonațĭ ca se binevoiéscă a-șĭ reînoí de cu vreme prenumĕrările pentru ca trămiterea diarului sĕ nu sĕ întrerupă.

Administrațiunea »Gazetei Transilvaniei.«

Brașovŭ în 18 (30) Iunie.

Tóte foile, carĭ se'nchină lui Bismark și carĭ se încăldescŭ la sórele puterei lui, cântă adĭ imnurĭ de bucuriă din causa unei declarațiunĭ, ce-a făcut-o cancelarulŭ germanŭ în ședința de Joi a Reichstagului din Berlinŭ.

Acésta declarațiune privitóre la relațiunile dintre Germania și Francia este în adevĕrŭ de mare importanță. Era vorba în Reichstag de încheiarea unui tractatŭ de comerciu cu Corea și de inaugurarea unei politice coloniale germane. Deputatulŭ Richter amintindŭ că Bismark însușĭ a ḑisŭ în comisiune, că ar fi posibilŭ ca din causa colonielorŭ armata germană sĕ-șĭ verse sângele dinaintea Metzului, și-a arĕtatŭ temerile sale în privința urmărilorŭ eventuale ale politicei coloniale. In urma acésta cancelarulŭ germanŭ s'a vĕḑutŭ îndemnatŭ a liniști Reichstagulŭ ḑicêndŭ între altele:

„Relațiunile nóstre cu Franța și relațiunile mele personale cu guvernulŭ francesŭ sunt așa de bune, încâtŭ nicĭ Richter nu le póte turbură... Trebue se concedețĭ ca astăḑĭ, 14 anĭ după rĕsboiu, politica a luatŭ unŭ mersŭ mai pacînicŭ ca orĭ și cândŭ, așa că e absolutŭ neverisimulŭ, că în timpulŭ celŭ mai de-aprópe amŭ puté se ne încurcămŭ într'unŭ rĕsboiu; este însĕ faptŭ, că noi amŭ statŭ în relațiunĭ așa de bune mai alesŭ cu guvernulŭ francesŭ, încâtŭ *cuvêntulŭ meu personalŭ a fostŭ întotdéuna de ajunsŭ spre a liniști pe Francesi asupra intențiunilorŭ nóstre.*"

„Fașă cu cele întâmplate în trecutŭ este fórte multŭ, că amŭ întîmpinatŭ o asemenea încredere la mai multe guverne, și nu potŭ decâtŭ sĕ repetŭ, că relațiunile nóstre cu Franța, cu guvernulŭ, în partide și în pressă sĕ află totdéuna ómenĭ, carĭ voescŭ rĕsboiulŭ, sunt tocmai așa de cordiale și pline de încredere, ca raporturile cu orĭ și ce altŭ statŭ europénŭ și de aceea nu este în puterea unui vorbitorŭ opozițiunalŭ, de a ne prepară dificultățĭ, accentuândŭ posibilitatea unui rĕsboiu apropiatŭ cu Franța. Ambițiunea francesă nu tinde a reînoi planurile lui Ludovicŭ alŭ XIV-lea."

O declarațiune mai categorică decâtŭ acésta nu puté sĕ facă cancelariulŭ germanŭ. Ea a putut sĕ liniștéscă pe Germanĭ și pe toțĭ, carĭ dorescŭ susținerea păcii; dér cu tóte astea ni se pare, că acele organe, carĭ vĕdŭ acumŭ deodată delăturate tóte pericolele unui conflictŭ dintre Germania și dintre Franța și carĭ de pe acum salută înfrățirea celorŭ douĕ marĭ națiunĭ în interesulŭ civilisațiunii și a păcii europene, nutrescŭ speranțe pré sanguinice.

Inainte de tóte nu se póte trece cu vederea, că cancelariulŭ a vorbitŭ totŭ numai de relațiunile cu *guvernulŭ* francesŭ, care nu póte fi identificatŭ cu Francesii și décă cabinetulŭ Ferry se liniștește asupra intențiunilorŭ lui Bismark prin câteva cuvinte, ce le ḑice acesta către ambasadorulŭ francesŭ din Berlinŭ, nu urméză, ca și Francesii se fie liniștițĭ.

De aceea cine scie, décă declarațiunea de Joi a principelui Bismark nu va strică mai multŭ decâtŭ va folosí guvernului francesŭ?

In totŭ casulŭ ni se pare că ea nu valoréză decâtŭ pentru cât-va timpŭ. Décă conferența egipténă ce s'a deschisŭ alaltaerĭ va aduce o apropiare între Anglia și Franța și décă Francesii se vorŭ simți mai puținŭ isolațĭ în Europa sĕ póte schimba ușorŭ fóia în defavorulŭ păcii.

Suntemŭ și noi dintre aceia, carĭ dorescŭ pacea. Dér vĕḑêndŭ cu ce marĭ sacrificii se susține acéstă pace nu numai odată ne-amŭ ḑisŭ: ce póte folosí popórelorŭ și o asemenea pace armată, care le mistuesce averea și puterile cele mai bune?

Scirĭ telegrafice.
(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.«)

Toulon, 29 Iuniu. De aséră până adĭ la améḑĭ au muritŭ de choleră patru persóne.

Marsilia, 30 Iuniu. Starea sanitară în acestŭ orașŭ este bună. Nicĭ astă nópte, nicĭ adĭ diminéță nu s'a întêmplatŭ nicĭ unŭ singurŭ casŭ de mórte din pricina cholerei.

Cronica ḑilei.

Sâmbătă în 16 Iunie s'a oficiatŭ la biserica din cetatea Sibiiu unŭ parastasŭ în amintirea neuitatului Archiereu Andreiŭ Baronŭ de Șaguna.

*

Fóia oficială anunță că Ministrulŭ de comerciu alŭ Ungariei, în puterea §. 13 din Art. XX de lege din 1874 a ordonatŭ închiderea granițelorŭ dinspre România, din causa ivirei pestei bovine în douĕ localitățĭ ale României.

Mai ave-vorŭ slugile guvernului nerușinarea, sĕ esploateze acéstă închidere ca causă a neisbutirii candidatului guvernamentalŭ în cerculŭ electoralŭ alŭ Sĕcelelorŭ?

*

Ministrulŭ președinte Tisza a fostŭ în Viena, ca sĕ raporteze M. Sale despre alegerĭ și sĕ confereze cu miniștrii comunĭ și austriacĭ asupra mai multorŭ cestiunĭ pendinte.

*

La esamenulŭ ce l'au făcutŭ absolventele conservatoriului din Viena, s'a distinsŭ domnișóra din Brașovŭ *Ecaterina Constantinides*. Tĕnĕra artistă în pianŭ a obținutŭ premiulŭ alŭ doilea.

*

Cetimŭ în „Bucowinær Rundschau:« »Guvernulŭ românŭ va aduce o lege protecționistă pentru berăriile indigene. Anume spune că darea se va scădea dela 1 francŭ și 50 banĭ la 80 banĭ, ér pentru desfacerea în țéră a berei din străinĕtate se va păstră darea de frcs 1 50. Numitulŭ ḑiarŭ impută camerei comerciale de acolo că n'a făcutŭ pașii necesarĭ la guvernŭ, căcĭ prin acésta, ḑice elŭ, se vatĕmă convenția comercială. Arată totodată esportulŭ berei austro-ungare în România în anulŭ 1882. Pe la Ițcanĭ ḑice că s'a esportatŭ bere austriacă în valóre de fcs. 56,000, pela Mihăilenĭ în valóre de fcs. 23,700, pela Turnu-Măgurele de fcs. 11,000, și pela Predélŭ de fcs. 120,000.«

Fiindcă în curêndŭ se va reînoi convențiunea comercială între Austro-Ungaria și România, credemŭ că ambele 'șĭ vorŭ sci apĕră interesele.

*

Se vorbesce, că la 9 Augustŭ va fi în Ișl o întrevedere între Impĕrații Francisŭ Iosifŭ și Wilhelmŭ; totŭ acĭ va face o visită și Milan, regele Sĕrbiei.

*

O aparițiune fórte semnificativă a timpului, sunt întrunirile presei din Bucurescĭ. Mai întâiu »L'Indépendance roumaine« a datŭ unŭ banchetŭ la care a participatŭ mai tótă presa principală din capitală, fără deosebire de nuanță; apoi alŭ doilea banchetŭ a fostŭ datŭ de d. Vernescu, unulŭ din capii partidei liberale-conservatóre. La amêndouĕ întrunirile s'au ținutŭ toaste pentru libertatea presei și a cuvêntului.

*

»L'Independance roumaine« spune, că consiliulŭ comunalŭ alŭ Bucurescilorŭ va face propunerĭ d-lui M. Slade pentru iluminarea capitalei cu electricitate.

*

Cu ocasiunea alegerilorŭ din Bulgaria, s'au întêmplatŭ în Vidinŭ bătăi sângerose între partide. A fostŭ unŭ mortŭ și numeroșĭ rănițĭ. S'au arestatŭ la vr'o sută de țĕranĭ dinprejurulŭ Vidinului. Asemenea în Vrața în urma bătăilorŭ sângerose, au fostŭ rănite vr'o optḑecĭ până la o sută de persóne.

*

Ministrulŭ căilorŭ ferate alŭ Germaniei a luatŭ mĕsurĭ energice pentru apĕrarea împĕratului Wilhelmŭ de orĭ-ce atentatŭ, ce s'ar puté comite cu ocasiunea plecării M. Sale la Wiesbaden.

*

»Narodni Listy« anunță că în ḑilele trecute a fostŭ o ciocnire între Miridițĭ și Mohamedanĭ, ațîțațĭ fiindŭ de nisce agitatorĭ străinĭ, carĭ cutreeră Albania.

*

Ministru-președinte austro-ungarŭ, Milincovicĭ, a fostŭ chematŭ din Cetinge la Viena, ca sĕ dea esplicărĭ în privința fugarilorŭ în Muntenegru și în privința certei relativă la armarea fortificațiunilorŭ ridicate de-alungulŭ granițelorŭ muntenegrene. Muntenegru nu vre în nicĭ unŭ casŭ sĕ consimță la esecutarea acestei inarmărĭ, din care causă s'a și întreruptŭ.

*

Din Podwoloczyska se telegrafiază către »Dziennik« din Lembergŭ, că pe calea ferată rusă către Odessa trenulŭ de persóne, care plecase în 23 Iuniu la 10 ore séra din stațiunea dela granița Woloczysk, s'a ciocnitŭ în stațiunea Serbinețŭ cu unŭ trenŭ de mărfurĭ ce venia dela Șmerinka. Au fostŭ rănițĭ mulțĭ cĕlĕtorĭ.

*

Din causa colerii ce-a isbucnitŭ în Toulonŭ, populațiunea emigréză mereu. Orașulŭ óferă unŭ aspectŭ fórte tristŭ. Teatrele s'au închisŭ, cafenelele sunt góle ér gările însțesate de lume. Comerciulŭ și comunicațiunea suferŭ multŭ chiar în Paris din causa îngreunării serviciului postalŭ și alŭ căilorŭ ferate.

*

Consiliulŭ comunalŭ din Lemberg a datŭ pentru inundațĭ 3000 fl.

*

Capulŭ de insurgențĭ Popŭ Buricĭ, care organisase în Muntenegru o bandă de insurgențĭ, ca sĕ între cu ea în Sĕrbia, au fostŭ arestatŭ de autoritățile muntenegrene la cererea guvernului sĕrbescŭ.

*

»România liberă« spune că d. Al. Odobescu, primulŭ secretarŭ alŭ legațiunii române la Paris, ilustrulŭ nostru scriitorŭ, se află de ierĭ în Bucurescĭ.

D-sa o venitŭ, pentru câteva ḑile, cu nobila și mărĕța intențiune de-a se ocupa de organisarea întrunirii congresului archeologicŭ europeanŭ în capitala regatului românŭ, ideiă despre care amŭ vorbitŭ deja în unulŭ din numerile trecute, și asupra căreia vomŭ revení și insista cu tótă convingerea înaltei importanțe ce presintă acéstă laudabilă inițiativă.

*

»Patria« comunică că studenții din Iași s'au întrunitŭ pentru a luá o decisiune față cu cele petrecute cu colegii lorŭ din Bucurescĭ.

*

»Resboiulŭ-Weis« spune că va apare unŭ nou organ intitulatŭ „Propășirea,« ḑiarŭ radicalŭ cuotidianŭ; asemenea se ḑice că în curênd vorŭ apare încă douĕ, unu cu titlu de »Falanga« și altu denumitŭ »Jos Brătianu!«

*

Din Miscolcz se scrie, că comitetulŭ dirigentŭ alŭ casinei naționale de acolo a hotărîtŭ se nu mai aboneze ḑiarele antisemite »Függetlenség« și »Uestökös.«

Declarațiune.

Lugoșŭ 27 Iuniu 1884.

Onorată Redacțiune!

In mai multe jurnale se facŭ diferite învinuirĭ partidei opozițiunale moderate, între carĭ se află citatŭ ca

faptŭ: „că numita partidă s'ar fi asociatŭ între alții și cu mine și că eu așĭ fi pășitŭ în cerculŭ Bocșei ca candidatŭ de deputatŭ dietalŭ cu programa opoșițiunei moderate.«

Aceste aserțiunĭ le declarŭ cu totulŭ nefundate. Eu nu 'm'am asociatŭ cu nicĭ o partidă, nicĭ cu cea a opoșițiunei moderate și am pășitŭ ca candidatŭ de deputatŭ ca naționalistŭ curatŭ ce sum, cu programa națională română din Sibiiu.

Acéstă declarațiune am făcut-o pentru orientarea publicului neromânŭ, căcĭ la ai noștri sciu că nu amŭ avutŭ lipsă de a o face.

C. Brediceanŭ.
advocatŭ.

„Opinca română“

societate pentru cultivarea naționalismului românŭ în Austro-Ungaria.

Comisiunea instituită pentru înființarea acestei societățĭ a așternutŭ spre aprobare domnului ministru regiu ungurescŭ de interne următórele statute votate la 1 Iuniu a. c.

§ 1. Societatea pórtă numele »Opinca română.« Reședința ei este Sibiiulŭ.

§ 2. Scopulŭ societății este: susținerea, cultivarea și desvoltarea prin mijlóce legalĭ și moralĭ a naționalismului românŭ în ținuturile locuite de Românĭ ale imperiului austro-ungaricŭ.

§ 3. Conformŭ acestui scopŭ societatea și membrii ei vorŭ stăruí: a) ca în familiele și casele românescĭ atâtŭ la țéră ca și prin orașe sĕ se vorbéscă, scrie și cetéscă românesce; b) sĕ se cultiveze moravurile naționalĭ românescĭ; musică, cântărĭ, danțurĭ, sĕrbărĭ și alte datine și obiceiurĭ naționale românescĭ; c) sĕ se susțină și respective reîntroducă portulŭ naționalŭ românescŭ, mai alesŭ la populațiunea dela sate, pre unde s'a perdutŭ în decursulŭ timpului.

§ 4. Societatea și membrii ei vorŭ ajutorá și promová învĕțămĕntulŭ publicŭ românescŭ în scólele elementarĭ și medii: a) prin înființarea și ajutorarea de scóle confesionale române, înzestrarea acestora cu mijlóce de învĕțămĕntŭ; b) prin provederea scolarilorŭ românĭ dela orĭ-ce scóle publice cu cărțĭ de scólă și de lectură românescĭ și prin înființarea de bibliotecĭ scolare românescĭ; c) prin darea de ajutóre și stipendii spre crescerea de învĕțătorĭ și învĕțătorese pentru scólele elementare române confesionale.

§ 5. Spre salvarea față de orĭ-ce amalgamisare a rassei române societatea și membrii ei vorŭ stăruí ca numele de familie a acelorŭ Românĭ, carĭ susținĕndu-șĭ naționalitatea genetică au nume neromâne sĕ se schimbe pe cale legală în nume românescĭ.

§ 6. Membrii societății suntŭ: a) membri fundatorĭ, carĭ solvescŭ odată pentru totdéuna suma de 20 fl.; b) membri ordinarĭ, carĭ solvescŭ pe viață taxa anuală de 2 fl.; c) membri ajutătorĭ, carĭ donéză societății vre-o sumă de banĭ orĭ alte obiecte de valóre.

§ 7. Drepturile membrilorŭ fundatorĭ și ordinarĭ suntŭ: a) a purtá numirea de onóre »Opincarĭ« și amblema societății (scutŭ vĕnatŭ cu opincă de aurŭ, de petea roșiă); b) a participá cu votŭ deliberativŭ în adunările generalĭ ale societății la tóte agendele acesteia, și a se împărtășí de tóte beneficiile, ce se vorŭ statorí pentru membrii societății.

§ 8. Datorințele membrilorŭ suntŭ: a) a solví regulatŭ tacsa anuală; b) a observá mai ântâiu ei înșișĭ în familiile (casele) lorŭ cele pretinse în § 3, și a stăruí ca toțĭ amicii și cunoscuții lorŭ asemenea sĕ le observe; c) a da cu totŭ zelulŭ și energia mână de ajutorŭ societății și comitetelorŭ ei întru îndeplinirea celorŭ înșirate în § 4.

§ 9. Membru fundatorŭ și ordinarŭ alŭ societății póte fi fie-care cive românŭ de statŭ din imperiulŭ austro-ungaricŭ, care sĕ obligă în scrisŭ a îndeplini datorințele normate în § 8, și se va primí de membru din partea comitetului centralŭ alŭ societății.

§ 10. Societatea are sigilulŭ sĕu propriu, care pórtă ca amblemă o opincă de aurŭ în câmpŭ vĕnatŭ cu circumscripțiunea »Societatea opincarilorŭ românĭ.«

§. 11. Societatea provede agendele sale: a) în adunărĭ generale; b) prin unŭ comitetŭ centralŭ: c) prin subcomitetele înființânde după trebuință în diferite puncte ale monarchiei austro-ungarice.

§. 12. Adunarea generală se va ține odată pe anŭ de regulă în loculŭ reședențialŭ. Asupra eventualelorŭ invitărĭ pentru ținerea adunărei generale în altŭ locŭ, decide comitetulŭ centralŭ.

În casurĭ de mare importanță orĭ la cererea în scrisŭ alorŭ 50 de membri ordinarĭ, comitetulŭ centralŭ póte convoca adunare generală estraordinară, care e de a se publica cu 30 dile mai nainte și cu numirea obiectelorŭ de pertractare.

§. 13. Adunarea generală: a) alege pe funcționarĭ și pe comitetŭ; b) revede și apróbă rațiociniile comitetului centralŭ, și statoresce la propunerea comitetului bugetulŭ pentru fie-care anŭ viitorŭ; c) póte face modificărĭ în statute dacă vorŭ fi presențĭ și vorŭ consimțí 2/3 ai membrilorŭ ordinarĭ.

§ 14. Ședințele adunărei generale suntŭ publice. Ele se conducŭ de președintele (vice-președintele) comitetului, ér pentru compunerea proceselorŭ verbalĭ se alegŭ doi notarĭ.

§ 15. Pentru provederea afacerilorŭ societății adunarea generală alege pe câte 3 anĭ: unŭ președinte, unŭ vice- președinte, unŭ secretariu, unŭ cassariu și unŭ controlorŭ, apoi unŭ comitetŭ centralu de 6 membrii.

§ 16. Președintele representéză societatea față de jurisdicțiunĭ și de singuraticĭ; asignéză la cassa societății solvirile aplacidate de comitetŭ între marginele bugetului; subscrie dimpreună cu secretarulŭ espedițiunile; pregătesce cu acesta raportulŭ anualŭ și după pertractare în comitetŭ îlŭ așterne adunărei generale; în fine conduce desbaterile în comitetŭ și în adunarea generală. — La casŭ de împedecare, în tóte aceste, îlŭ suplinesce vicepreședintete.

Secretarulŭ provede procesele verbalĭ ale ședințelorŭ comitetului și tóte celelalte lucrurĭ de conceptŭ, păstréză sigilulŭ societății precum și tóte actele ei.

Cassariulŭ păstréză și administréză sub rĕspunderea personală banii societății și pórtă rațiociniile aceleia; primesce pre lângă cuitanță tacsele anualĭ; esecută solvirile la asignarea președintelui: pórtă diariu despre întrate și eșite și raportéză comitetului din ședință în ședință despre starea cassei. Banii societății se depunŭ la vre-unŭ institutŭ publicŭ spre fructificare ținĕndŭ cassariulŭ la sine numai o sumă limitată prin comitetŭ spre suportarea speselorŭ curinte.

Controlorulŭ contrasignéză tóte rațiociniille, cuitanțele și contracuitanțele, și e responsabilŭ dimpreună cu cassariulŭ pentru tóte gestiunile de cassă.

Comitetulŭ ține ședințele sale după trebuință la convocarea presidiului. Cerĕndŭ în scrisŭ trei membri convocarea președintele e datoriu a convocá ședința. Comitetulŭ conduce și direge întrégа activitate a societății, pregătesce și așterne adunărei generalĭ bugetulŭ, proiecte și propunerĭ relative la scopulŭ societății; acórdă în sensulŭ bugetului ajutóre, stipendii, premii și altele; provede procurarea, cumpĕrarea și distribuirea de cărțĭ și mijlóce de invĕțămĕntŭ în sensulŭ §-lui 4; ține în evidență lista membrilorŭ și regulata solvire a tacselorŭ; primesce membri noi și stă în contactŭ continuu cu subcomitetele, ce se vorŭ înființa spre esecutarea dispozițiunilorŭ luate.

§. 17. Din percepțiunile societății tacsele de la membrii fundatorĭ și 20% din tóte celelalte întrate se capitaliséză spre formarea unui fondŭ permanentŭ alŭ societății, care va rĕmâne neatingibilŭ pe câtŭ timpŭ va afla de bine adunarea generală. Tóte celelalte percepțiunĭ se folosescŭ în totŭ anulŭ spre scopurile societății.

§. 18. Funcționarii societățli nu primescŭ nicĭ unŭ feliŭ de remunerațiune. Spesele de cancelariă și de administrațiune se supórtă din cassa societății.

§. 19. Desființarea societății o póte decreta adunarea generală décă numĕrulŭ membrilorŭ va scăde sub 50.

Conclusulŭ de desființare înainte de esecutarea lui e a se așterne înaltului ministeriu regiu ungurescŭ de interne.

În casulŭ acesta precum și la casulŭ de orĭ-ce altă desființare averea societății e a se împărți în părțĭ egale metropoliilorŭ române din Ungaria și Transilvania, celei greco-orientale și celei greco-catolice, cu aceea ca din capitalŭ sĕ se formeze fundațiunĭ pentru ajutorarea tinerimei studióse române.

§. 20. Décă societatea se va abate de la scopulŭ sĕu precisatŭ în statutele de față întru atâtŭ, ca prin continuarea activității ei sĕ se pericliteze statulŭ sĕu interesele materialĭ ale membrilorŭ, guvernulŭ țĕrei va fi îndreptățitŭ a suspinde activitatea ei, a ordina investigațiune ordinară și conformŭ resultatelorŭ acesteia a îndetora societatea la stricta observare a statutelorŭ, eventualŭ a o desființa.

Sibiiu, 24 Iuniu 1884.

Comisiunea ad hoc:

Georgiu Barițiu. Iosifŭ Sterea-Siuluțiu. Visarionŭ Romanŭ.
Anania Trombitașŭ.

Discursulŭ d-lui V. Babeșŭ.

raportorulŭ comisiunei de 30 a conferinței din Sibiiu.

(Continuare din Nr. 98 alŭ Gaz. Trans).

Și — cum stămŭ în privința culturei? Ecă cum, în scurte cuvinte. Noi Românii mereu ne plângemŭ, că prin totŭ trecutulŭ amŭ fostŭ rĕu părăsițĭ și negrijițĭ cu instrucțiunea; a fostŭ astfelŭ spiritulŭ timpului, propriaminte alŭ aristocrației domnitóre. Decĭ acum, că ni se vorbesce de constituțiune, libertate și egalitate, le dicŭ domnilorŭ dela putere: dați-ne și nouă câmpŭ liberŭ pentru esercițiulŭ facultăților nóstre intelectuale; lăsați-ne la dispozițiune mijlócele de cultură, scólele, și acolo unde puterile nóstre financiare nu ajungŭ, dați-ne și nouĕ ajutórele necesarĭ din bugetulŭ statului, precum vĕ dațĭ vouĕ, noi din parte-ne vomŭ contribuí din rĕsputerĭ. Ei bine, Vĕ întrebŭ: cunóscețĭ, ațĭ vĕdutŭ unde-va o scólă românéscă, întru folosulŭ poporului românŭ, rădicată de domnii Maghiarĭ din mijlócele comune ale statului, din aceleașĭ mijlóce, de unde ei Maghiarii pentru ale lorŭ scopurĭ naționale de cultură, iau cu ambele mânĭ, câtŭ li trebue? (Vocĭ din tóte părțile: nicĭ una!) Dar ațĭ vĕdutŭ și cunóscemŭ cu toții o altă de totŭ straniă și chiar barbară faptă acelorŭ dela putere, i-ațĭ vĕdutŭ pe patrioticii noștrĭ domnĭ Maghiarĭ dela putere impedecându-ne acolo, unde noi cu ale nóstre proprii midlóce voimŭ, a ne ridica și susține scóle. S'au convinsŭ, că décă amŭ denunciá Europei culte istoria cu gimnasiulŭ superiorŭ românŭ din Caransebeșŭ, ea nu ni va crede-o, atâtŭ de ciudată e! Strigă Românii bănățenĭ de 50 de anĭ neîncetatŭ și plânsu's'au ei mai vêrtosŭ prin representanții lorŭ in Senatulŭ imperialŭ înmulțitŭ din Viena la 1860 și în dieta din Budapesta la 1866—1875, că de o sută de anĭ și mai bine sĕmtŭ lipsă d'o scólă superióră română pe séma tineretului lorŭ, și nu li se dă; căcí statulŭ n'are banĭ pentru ei. Vinŭ acuma grănicerii din fostulŭ regimentŭ alŭ XIII-lea româno-bănaticŭ și dicŭ: étă noi avemŭ midlócele bănescĭ necesarĭ chiar în fondulŭ nostru destinatŭ de Maiestatea Sa pentru cultură și filantropiă; dați-ne autorisarea sĕ ne ridicămŭ unŭ liceu cu 8 clase, după programa ce vi-o presentămŭ, cu limba de instrucțiune română, dar obligata fiindŭ pentru unele studii și limba magiară și cea germână. Autoritatea competinte comitatensă rĕspunde: bine, se póte, facețĭ, dar se opune Inspectorulŭ scolarŭ alŭ guvernului și causa se așterne la ministeriu și acesta se îngrópă în pulberea archivului sĕu, și la tóte solicitările și rugările și strigările zelosilorŭ grănicerĭ, acestŭ ministerŭ maghiarŭ de anĭ aprópe trei, este surdŭ și mutŭ! Motivulŭ, séu mai dreptŭ graindŭ, pretestulŭ, sub care înaltulŭ ministerŭ ține împedecată causa e, că fondurile, cu carĭ grănițerii voescŭ a-șĭ înființa liceu, în prima liniă ar fi a se folosí pentru scólele popularĭ, carĭ se află în stare decădută. Dar, én ascultațĭ, cum stă tréba cu scólele popularĭ din fosta graniță! Când la 1872 s'a desființatŭ granița militară în Bănatŭ, d-nii Maghiarĭ din Budapesta, după disa lorŭ: »r—a-ra, fogd ra,« (adecă: pune-i vina și dispune) ocupară tóte scólele populare din fósta graniță, vr'o 200 la numĕrŭ, între carĭ vr'o 97 române, le ocupară sub pretestŭ, că n'ar fi fostŭ scóle confesionale, ci comunale, și că prin urmare ca comunale, după lege, ar avé sĕ vină sub conducerea administrațiunei politice, ér nu a dieceselorŭ. O falsitate acelŭ motivŭ și pretestŭ din cele mai cutezate. Căcĭ ântâiu: scólele poporului nostru din graniță, pururea au fostŭ și s'au numitŭ: »griechisch-orientalische Nationalschulen,« adecă »confesionale« și »naționale;« naționale române, naționale sêrbe, naționale germâne; a doua: acele scóle pururea au statŭ sub inspecțiunea unorŭ directorĭ de confesiunea și naționalitatea lorŭ: a treia: legea ce o provócă ministerulŭ maghiarŭ și cu definițiunea ei pentru scólele comunale, nicĭ n'a esistatŭ pe timpulŭ graniței militare. A fostŭ decĭ adevĕratulŭ argumentŭ și motivŭ alŭ domnilorŭ Maghiarĭ principiulŭ despoticŭ: »sic volo, sic iubeo,« și nimicŭ alta; ér carea li-a fostŭ binevoitórea intențiune se invederéză eclatantŭ din urmărĭ, din restulŭ de până acum alŭ ocrotirii lorŭ de 11 anĭ. Și, care este acelŭ resultatŭ? Este că pre cândŭ sub conducerea de mai înainte, națională-confesională și militară a acelorŭ scóle popularĭ, ele erau pline de scolarĭ, astădĭ ele sunt părăsite! Dicŭ d-nii Maghiarĭ, că ele, acele scóle sunt rĕu dotate; dar adevĕrulŭ e, că décă acelea sunt comunale, legea le dă dreptulŭ d'a folosi 10 procente peste contribuțiunea directă, spre ameliorarea dotațiunei; ei, domnii Maghiarĭ, de felŭ nu a usatŭ d'acestŭ dreptŭ pentru dotațiunea mai bună a scólelorŭ, dar împedecă poporulŭ d'a se îngrijí el însușĭ de cultura superióră și inferióră a copiilorŭ sĕi; împedecă lățirea luminei printre poporulŭ românŭ.

Dar cum suntemŭ cu economia nóstră bisericéscă scolară, pe care ni-au garantat-o art. de lege IX., dela 1868, dându-ne dreptulŭ absolutŭ alŭ limbei nóstre în scólele nóstre și în propunerea religiunei nóstre și în administrarea afacerilorŭ bisericescĭ și scolarĭ, dreptŭ, care ab antiquo nu ni s'a contestatŭ nicĭ odată. Aș devení de totŭ lungŭ, décă m'aș pune a vĕ înșirá încercările de abusŭ și chiar atentatele, ce se facŭ acestui sacru dreptŭ alŭ nostru, anume decândŭ d-lŭ Tisza este omnipotentele țĕrii; ceea-ce totușĭ nu potŭ a nu amintí este, că, — câte legĭ, regulătóre de scóle și de instrucțiune s'au creatŭ, mai târdiu, una n'a fostŭ, prin carea sĕ nu ni se fi ruptŭ și înghițitŭ o parte óre-care din autonomia nóstră bisericéscă-scolară, ce ni se garantase cu atâta solemnitate la 1868! Și acum, én audițĭ unŭ casŭ de atentatŭ mai nou, în contra dreptului nostru de autonomiă bisericéscă-scolară. Este casulŭ din Panciova, care fu desbătutŭ chiar în Sinodulŭ eparchialŭ de éstŭ timpŭ din Caransebeșŭ în ședință publică. In Panciova, punctulŭ estremŭ dela Dunăre în susŭ spre Slavonia, până la care se estinde elementulŭ românŭ, avemŭ poporŭ românŭ numerosŭ, care însĕ — durere, în însușĭ centrulŭ orașului tare se desnaționalisà, neavĕndŭ scólă și biserică a sa propriă, și nefiindŭ noi în stare de a-lŭ emancipá de sub ierarchia sêrbéscă. In acelŭ orașŭ esista o scólă reală superióră a statului cu 8 clase, cercetată și de tinerĭ românĭ de prin părțile vecine, carĭ tinerĭ de anĭ duceu lipsă de unŭ catechetŭ românŭ, pentru propunerea religiunei. Episcopulŭ românŭ din Caransebeșŭ de repețite orĭ a fostŭ provocatŭ a dispune — în sfera competinții sale, dar dînsulŭ în lipsa de orĭ-ce dotațiune pentru acel postŭ, precum și în lipsa de unŭ preotŭ românŭ în Panciova, mai lungŭ timpŭ nu puté sĕ-șĭ împlinéscă datorința, până când — în timpulŭ mai nou, în cea mai deaprópe comună rurală numitŭ fiindŭ unŭ preotŭ tinerŭ de trébă. Episcopulŭ îlŭ numĭ p'acesta și catechetŭ românŭ la scóla reală din Panciova și notifică acésta autorității scolare de statŭ. Și — ce să vedețĭ! I vine dela ministerulŭ maghiarŭ reflecsiunĭ și comandă, ce sună, că — pentru profesorii dela o scólă secundară legea prescriindŭ calificațiune superióră, catechetulŭ provisorŭ numitŭ de Episcopŭ, nu corespunde acelei calificațiunĭ; mai departe că — limba de propunere la acea scólă superióră a statului fiind cea Maghiară, catechetulŭ trebue se fiĕ calificatŭ a face ca-

țechisarea, a propune religiunea în limba maghiară! Adecă, d'o dată, într'unŭ actŭ se dederă douĕ isbirĭ legii, ce ne garantéză autonomia în biserică și în scólă, și statutului organicŭ, sancționatŭ de Rege la chiar propunerea ministeriului maghiarŭ, după carĭ calificațiunea în cele bisericescĭ-culturale ale nóstre este dreptulŭ eschisivŭ alŭ nostru, și limba de propunere, precum și limba de administrațiune în biserică și scólă, este cea română. (Bravo ministeriu!) Vedețĭ decĭ, până unde merge cutezarea domnilorŭ dela putere paralelŭ cu tendința lorŭ evidentă, d'a împedecá cultura nóstră națională, firesce spre scopulŭ d'a ne striví și strivițĭ a ne înghiți, adecă maghiarisá! Nu este acéstă tendință și arte — unŭ ce nou, o invențiune a geniului maghiarŭ, ci este o vechiă manoperă a despotismului și tiràniei de susŭ. In privința acesta sĕ-mĭ fie permisŭ a amintí o eclatantă episodă din istoria antică.

Sunt deja trecute 15 sute de anĭ; era adecă pe la mijloculŭ secolului alŭ 4-lea, cândŭ Iulianŭ (supranumit mai târḑiu, »apostata‘) devení împĕratŭ roman și după scaunulŭ lui Constantinŭ celui mare, în Constantinopole. Constantinŭ întrodusese creștinismulŭ ca religiune de statŭ, care religiune înfloriá prin virtuțile credincioșilorŭ sĕi. Și Iulianŭ numĕrá între cei mai zeloșĭ creștinĭ, pe câtŭ timpŭ Constantinŭ cârmuiá imperiulŭ; dar devenindŭ elŭ împĕratŭ, de filosofŭ mare ce-șĭ închipuia a fi, adăpatŭ cu doctrinele sofiștilorŭ, se lăpĕdà de religiunea creștină, proclamà însĕ libertatea confesiónală: dar în faptă reedificà templele păgâne și protegiá întru tóte pe păgânĭ, mereu devenindŭ intolerantŭ pentru creștinĭ, lipsindu-i de tótă protecțiunea și apĕrarea față de continuele atacurĭ din partea păgânilorŭ, protegiațĭ ai sĕi, măcar că chiar creștinii erau ómenii cei mai de trebă, mulțĭ de frunte funcționarĭ publicĭ și cei mai bunĭ amicĭ ai sĕi. Vĕḑêndŭ acésta creștinii, după ce în deșertŭ încercară a se opune nedreptățilorŭ Impĕratului, mereu începură a se retrage din viața publică, a face pasivitate, ca și noi Românii — (Ilaritate), în fața nedreptății continue, spriginite și la noi de susŭ, a d-lorŭ Maghiarĭ. In fine, ceí mai bunĭ amicĭ ai Imperatorelui îlŭ părăsiră, retrăgêndu-sĕ dela curtea lui, eschiḑêndu-lŭ din inima lorŭ; chiar Cesarŭ, mediculŭ sĕu plinŭ de merite și intimulŭ sĕu amicŭ, ne mai ascultândŭ de mulcomirile, de promisiunile și conjurările ce-i făcea Iulianŭ, sĕ despărțí de densulŭ ḑicêndu-i: »Impĕrate, nu mai potŭ stá lângă tine, nu te mai potŭ iubí și serví, căcĭ escĭ nedreptŭ, escĭ inimicŭ celorŭ d'o credință și d'o iubire cu mine! »și atuncĭ impĕratulŭ în desperarea sa a oftatŭ: »Vai de mine ce sĕ mĕ facŭ, că mĕ părăsescŭ toțĭ cei mai credincioșĭ ai mei!‘— și a adausŭ: »Pre câtŭ timpŭ creștinii au astfelŭ de caractere firme și luminate, causa lorŭ nu va perí, ci va învinge!« (Bravo, bravo!) Ér amicii cei nuoi, filosofii și politicii modernĭ ai impĕratului i-a ḑisŭ: »Vreai sĕ-i nimicescĭ, răpescele facultatea d'a se cultiva. Impedecă-i pe creștinĭ de a-șĭ cresce bărbațĭ cu sciință, caracterŭ și abnegațiune de sine!« (Bravo și aplause.) — Par'că am auḑitŭ graiulŭ — marelui filosofŭ politicŭ modernŭ Coloman Tisza. (fórte bine!) Vedețĭ ce va sĕ ḑică, împedecarea nóstră în cultura naționaiă. Dar sfatulŭ filosofilorŭ păgânĭ a indignatŭ pe Imperatore, că — nu era nicĭ prostŭ, nicĭ rĕu, ci numai slabŭ de ângerŭ și închipuitŭ: decĭ elŭ a rĕspunsŭ: »Ce ḑicețĭ voi?! Cugetulŭ vostru ĕste nedemnŭ; cultura minții și a inimei este bunulŭ și dreptulŭ comunŭ alŭ omenimei, care nu se cuvine sĕ fie cui-va denegatŭ!‘ (Bravo, bravo) Așa a ḑisŭ, și chiar așa a cugetatŭ impĕratulŭ Iulianŭ, dar împrejurările ce însușĭ și le formase, calea pezișă, ce o apucară, iute l'au răpitŭ departe de principiulŭ, de convicțiunea sa; căcĭ erá omŭ slabŭ de ângerŭ! Astfelŭ a și peritŭ — în Asia, d'o săgetă păgână, lăsându-șĭ numele pătatŭ în istoriă și îngropândŭ cu sine pe celŭ din urmă surcelŭ alŭ marelui Constantinŭ!

Vedețĭ dară, domnilorŭ, că politica și filosofia modernă de statŭ, ce se urmăresce la noi cu atâta energiă, nu este nóuă, nicĭ este invențiunea d-lui Tisza sĕu a premergĕtorilorŭ sĕi în cârma țĕrii, ci este vechiă ca despoția și lăcomia în inima ómenilorŭ ambițioșĭ și orbițĭ de patimă. Vețĭ pricepe prin urmare și care este adevĕratulŭ motivŭ și logica că, legile, cari ar fi în favorulŭ poporului nostru — nu se țînŭ, instrucțiunea, cultura porului, nu se promovéză. Tóte îșĭ au causa lorŭ și tóte îșĭ au precedințele lorŭ în istoria trecutului, una numai nĕ miră și n'o pricepemŭ în statulŭ ungurescŭ, și adecă aceea, cum domnii dela putere, după esperiențele ce făcură de 100 de anĭ și mai vĕrtosŭ dela 1848/9 încóce, ne mai potŭ ține de atâtŭ de simplí și netrebnicĭ séu degenerațĭ, ca sĕ nu le vedemŭ, pricepemŭ și simțimŭ pornirea, cugetulŭ, mĕsurile în contra nóstră, și cum ei, mai potŭ pretinde, ca noi sĕ ne încălḑimŭ, sĕ desvoltămŭ și manifestămŭ încrederea și iubirea pentru creaturilorŭ și scopurile lorŭ! Tótă politica statului ungurescŭ, a acestui statŭ pre care ni se cere, și ar fi tare de lipsă, și noi amŭ dorì din sufletŭ ca sĕ'lŭ iubimu ba ca sĕ ne putemŭ entusiasmá pentru elŭ, căcĭ e patria și a nóstră ar fi chiematŭ sĕ fie, ḑicŭ, tótă politica acestui statŭ ungurescŭ, de cândŭ elŭ se află sub ocrotirea maghiară, prin tóte legile sale și intrégă administrațiunea publică a sa, merge într'acolo, ca se împedece prosperarea și cultura. sĕ ne reducă la nimica eserciţiulŭ drepturilorŭ de cetățenĭ, să ne înăduséscă simțămêntulŭ nostru românescŭ, sĕ ne curme chiar speranța de unŭ viitorŭ mai bunŭ! (Așa este, bravo!)

(Va urma).

Efectele primejdióse ale societățilorŭ de maghiarisare.

Din Sătmarŭ, 14 (26) Iuniu.

Fóea »Szatmár és vidéke‘ publică numele acelorŭ docențĭ românĭ, la carĭ nu le-a fostŭ rușine a se rugá la societatea maghiarisătóre »Sechenyi‘ pentru plata lui Iuda, pentru remunerare, că ei au lucratŭ înadinsŭ, spre a desbrăcá pe băiații românĭ de romanitate, și a-i maghiarisá.

Aceștĭ docențĭ suntŭ: 1. Gior. Ptyánk din Pomi, 2. Al. Stefucz din Călinescĭ, 3. Em. Papp din Lipou, 4. Vict. Marosán din Vamă, 3. Corn. Marosán din Medieșŭ, 6. Il. Papp din Șomcuta, 7. Ioane Szilágyi din Iiramŭ. 8. Ioanŭ Grozan din Oribilescĭ, 9. Vas. Hajduk din Apá, 12. Flor. Danes din Baia-Spria, 13. Ioan Belbe din Arieșŭ, 14. Ioa. Káncsán din Bicsadu, 15 Laurŭ. Kegye din Necopolŭ, 16 Ioa. Belbe din Finteușŭ, 17. Aug. Krespai din Medișa.

Décă docenții românĭ îșĭ vorŭ uitá de chiămarea sa așa, precum și-au uitatŭ aceștia aicĭ, și ei din învĕțătorii poporuluí, se vorŭ face vênḑĕtorĭ, nu se témă, că nu multŭ timpŭ va fi lipsă de ei, că și până acum sunt sate românescĭ, unde docenții sunt Ungurĭ, și încă unitarĭ, de carĭ nicĭ se află între Românĭ. Așa și aceia la carĭ le-am scosŭ aicĭ numele din fóea ungurésca, și pe carĭ îi arĕtămŭ în fața națiunii și a lumii, ei îșĭ taiă crénga de sub picióre.

Nu scimŭ din acești flămânḑĭ de banii societății, ce și-a propusŭ stîngerea Românilorŭ, cari vorŭ căpĕtá plata lui Iuda, însĕ scimŭ, că Iuda, vênḑĕtorulŭ, după ce a căpĕtatŭ cei 30 de argințĭ, a mersŭ și s'a spênḑuratŭ; așa dintre aceștia, care se va spênḑurá?

Insĕ dela capŭ se împute pescele: domnii parochĭ așa păstorĭ sunt și așa veghiătorĭ ai Sionului românescŭ, de lasă a fi lupĭ în staulŭ, carĭ le răpescŭ oile? Noi amŭ făcutŭ cunoscute de astă dată numele docențilorŭ rĕtăcițĭ, ca aceia sé védă, că națiunea le scie și numele și nerușinarea, și sĕ se lumineze.

Scirĭ militare.

»Narodni Listy‘ anunță din Cetinie, că principele Nicolae a întreprinsŭ o călĕtoriă prin nordulŭ și ostulŭ Muntenegrului, inspectândŭ diferitele localitățĭ. Resultatulŭ acestei călĕtorii este că principele a hotărîtŭ să întroducá armata permanentă, de care până acum principatulŭ a fostŭ lipsitŭ. De la 1 Octomvre vorŭ primí garnisóne permanente: Nicsicĭ, Cetinie, Podgorița, Ucina și Baru. Fie-care garnisónă va consta din câte 1000 de ómenĭ pedestri cu o bateriă de munte și de câmpŭ și unŭ escadronŭ de cavaleriă.

O telegramă a generalului Millot către ministrulŭ de marină alŭ Franciei adeveresce, că o colónă de 700 de ómenĭ, între carĭ se aflau și 300 de Tonchineșĭ ca trupe ajutătóre, aflându-se în marșŭ spre Langsonŭ, a fostŭ atacată într'unŭ defileu de 4000 de soldațĭ regulațĭ chineșĭ. Colóna care-'șĭ mănținu posițiunile, silì pe inimicŭ sĕ se retragă și suferì o perdere de 7 morțĭ și 42 rănițĭ, între carĭ doi oficerĭ. Generalulŭ Negrier a fostŭ trimisŭ în contra inimicului cu batalióne și 2 baterii ca întărire.

Patenotre a primitŭ ordinŭ de la guvernulŭ francesŭ, sĕ mergă la Peching și să cerá satisfacțiune. Totŭ de odată s'a datŭ ordinŭ ca escadra admiralului Courbet sĕ se unéscă cu divisiunea navală a lui Lespet.

Lipsa aurului în România.

Cetîmŭ în „Curierulŭ Financiarŭ“ în Bucurescĭ:

Faptulŭ care de cât-va timpŭ a absorbitŭ cu dreptŭ cuvêntŭ tótă atențiunea piețelorŭ nóstre comerciale și de pură speculațiune, e crescerea constantă și în proporțiunĭ fórte îngrijitóre a primei aurului față cu metalulŭ albŭ, și hârtia. De unde în anulŭ trecutŭ, prin lunile Aprile, Maiŭ și Iunie, disagiulŭ nu era mai mare de 2.10 și apoi 2.45, elŭ a atinsŭ repede în ḑilele din urmă spăimêntătórea cifră de 3. 4. $4^1/_2$. 5. și apoi chiar $5{\cdot}40^0/_0$. Comerciulŭ prin urmare, care e ținutŭ a-șĭ face plățile mărfurilorŭ importate din străinătate în aurŭ, sufere daune considerabile, transacțiunile dinăuntru sunt împedecate, valorile de statŭ și de societățĭ sunt expuse și ele la perderĭ considerabile. Acéstă situațiune a pusŭ lumea pe gândurĭ și toțĭ să întreabă unde și cândŭ se va opri urcarea disagiului, și care e adevĕrata causă a rĕului?

Unii s'au grăbitŭ a aruncá rĕspunderea asupra Băncei-Naționale care, se ḑice ar fi pusŭ în circulațiune unŭ numĕrŭ prea mare de bilete, acordândŭ pre marì facilitățĭ asupra împrumuturilorŭ pe depositŭ de efecte și încurajându-le prin o dobândă pre mică. Ei au propusŭ în consecință a se urca dobênda. Opinia acestora este greșită...

Suntŭ alții carĭ ḑicŭ că banca ar fi emisŭ unŭ pré mare numĕrŭ de bilete pentru diverse trebuințe ale sale sĕu pentru cumpărare de trate asupra străinătății.

Dér nu emisiunile băncei ș'operațiunile prin care ea înlesnesce atâtŭ de multŭ comerciulŭ suntŭ causa urcării desordonate a agiului Adevĕrata causă, o găsimŭ în recoltele slabe și prin urmare în puținulŭ exportŭ de cereale ce am avutŭ în anulu acesta. Avuția cea mai de căpetenia pe care țéra nóstră o trimite străinătății în schimbulŭ aurului sĕu produselorŭ ei sunt cerealele: décă recoltele suntŭ slabe orĭ de calitate inferióră, exportulŭ este minimŭ și prin urmare aurulŭ nu întră în țĕră; décă e mare, agiulŭ se reduce la minimulŭ posibilŭ. Din nefericire, în anulŭ acesta mișcarea în porturĭ a fostŭ slabă; trebuințele nóstre din contră an crescutŭ mai multŭ de câtŭ desvoltarea economiei naționale; importulŭ s'a măritŭ considerabilŭ ținuțĭ fiindŭ a ne procura din străinătate produse de o valóre fórte însemnată și diferința dintre importŭ și exportŭ a trebuitŭ sĕ o plătimŭ în aurŭ. Étă causa adevĕrată a crisei de care suferimŭ.

E certŭ însĕ că situațiunea acésta nu va dura multŭ. Se aștéptă în adevĕrŭ cu nerăbdare strângerea de pe câmpŭ a nouei recolte care nu se anunță atâtŭ de rea pe câtŭ se pretinde; odată ce grânele vorŭ fi înmagazinate și trimise în porturĭ, exportațiunea va reîncepe și aurulŭ nu va întârḑia d'a fi mai abondentŭ, cu atâtŭ mai multŭ că și creditele funciare care facŭ acumŭ plata cuponului punŭ sume însemnate de aurŭ în piețe. In curêndŭ dar sperămŭ a vedea agiulŭ redusŭ la nisce limite mai raționale; începutulŭ e deja făcutŭ căcĭ agiulŭ a căḑutŭ la $5^0/_0$ și se oferea aséră cu 4.75 pentru finele lunei.

Cei impacienți însă găsescŭ și aci locŭ de a face imputărĭ Băncei naționale că nu ia mĕsurĭ d'a aduce aurŭ pe piață și a face sĕ scadă machinalmente agiulŭ. Nu credemŭ că imputarea e fondată.

Aurulŭ s'ar puté procurá de Bancă în dóue modurĭ: prin cumpărarea de devise asupra străinătății și prin contractare de împrumuturĭ în strĕinătate plătibile într'unŭ termenŭ cândŭ agiulŭ ar fi mai micŭ; primulŭ mijlocŭ însă ar necesitá o nóuă emisiune de bilete, căcĭ Banca nu are aurŭ, și celŭ de alŭ doilea ar fi în contradicție cu statutele, carĭ nu o autorisă de a contractá împrumuturĭ. Băncile particulare singure suntŭ în mĕsură de a face acésta, și ar puté ușorŭ și mai multŭ de câtŭ ori cine, sĕ contribue la aducerea unei cantitățĭ de aurŭ, care ar ușurá piața.

Afacerile în cursulŭ sĕptămânel au fostŭ aprópe nule, sub influența lipsei aurului, și cursurile suntŭ tóte în scădere.

Bibliografiă.

A apărutŭ în editura tipografiei »Conduratu« din Giurgiu »Catehismulŭ agricultorului,« cuprinḑêndŭ: noțiunĭ de agricultură, grădinăriă, pomicultură și silvicultură (cu 43 figurĭ intercalate în tecstŭ), lucratŭ după Michel Greff de d-lŭ N. Drocŭ Barcianŭ. — Recomandămŭ acéstă scriere învĕțătorilorŭ noștri ruralĭ și peste totŭ agricultorilorŭ noștri.

*

Partea II din semestrulŭ I alŭ »Buletinului‘ societății geografice române pe a. 1884 cuprinde: O oonferință asupra meteorologiei practice și formarea Martelorŭ synoptice pentru prevederea timpului, de d-lŭ St, Hepites. — Notiță istorică despre Țiganii din Moldova și Muntenia, scrisă franțuzesce și publicată mai întâiu în broșură la 1854 de Alfredŭ Paissonier. O notiță asupra Țiganilorŭ, de G. I. Lahovari. — Premiulŭ „Generalŭ George Manu.« — Materiile sunt interesante.

*

A apărutŭ „Raportulŭ« comitetului societății pentru cultura și literatura română în Bucovina pe anii 1882 și 1883. Vede-sĕ din elŭ, că în loculŭ rĕposatului Br. G. Hurmuzachi s'a alesŭ președinte alŭ societații Br. V. Styrcea, că comitetulŭ a edatŭ o vreme tóia „Aurora Română« și »Calendarulŭ« pe 1882—83, că sĕ ocupă acumŭ cu clădirea unui edificiu propriu alŭ societății, că s'au mai creatŭ și i s'au încredințatŭ ei încă douĕ fundațiunĭ dela d. Secreteanŭ, în sfîrșitŭ, că în tómna anului trecutŭ au arangiatŭ unŭ ciclu de prelegerĭ publice poporale. Numĕrulŭ membrilorŭ ordinarĭ a fostŭ 146 la sfîrșitulŭ anului trecutŭ. Biblioteca societății constă din. 2357 de opurĭ, 77 de fâscióre, câte-va tablourĭ și mape, fondurile societății s'au administratŭ și folositŭ conformŭ destinațiunei lorŭ. Comitetulŭ nu póte sĕ nu sĕ plângă însĕ de »mijlócele și înprejurarile puținŭ încurăjătóre« între care sĕ vede silitŭ, sĕ-șĭ desvolteze activitatea sa. Se cade a sĕ da mai multŭ sprijinŭ unei societățĭ, alŭ cărei scopŭ este cultivarea nemului nostru într'o țera întrégă, indiferentismulŭ nu trebue lăsatŭ să se așeḑe pe inima nóstră, bine știindu că elŭ ucide simțirile ei și stînge viața! — B.

Adunarea generală a »Societații pentru cultura și literatnra română în Bucovina« sĕ va ținea anulŭ acesta în Cernăuțĭ în 25 Iuniu st. v. sub președința d-lui Br. Victorŭ Styrcea.

Programulŭ adunării va fi: 1) Raportulŭ Comitetului despre lucrările sale în anulŭ 1882 și 1883; 2) Raportulŭ Revisorilorŭ despre cercetarea socotelelorŭ anului 1882 și 1883; 3) Raportulŭ Comitetului privitoriu la modificarea statutelorŭ; 4) Încuviințarea budgetului Societății pe anii 1884 și 1885; 5) Discursurĭ și propunerĭ privitóre la interesele Societeții; 6) Alegerea vicepreședintelui Societății și a unsprăḑece membrii ai Comitetului; 7) Alegerea Comisiunii de trei membrii spre cercetarea socotelelorŭ anului 1884 și 1885.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**

Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 28 Iunie st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.55
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.05
Rentă de hârtiă 5% . .	88.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	118.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	102.—
Bonurĭ rurale ungare . .	101.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.50
Bonurĭ rurale transilvane	101.75
Bonurĭ croato-slavone . .	101.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.60
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114.50
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	114.60
Renta de hârtiă austriacă	70.05
Renta de arg. austr. . .	81.20
Renta de aurŭ austr. . .	102.15
Losurile din 1860 . . .	135.—
Acţiunile băncei austro-ungare	857.—
Act. băncei de creditŭ ung.	297.30
Act. băncei de creditŭ austr.	297.75
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.77
Napoleon-d'orĭ	9.69
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.60
Londra 10 Livres sterlinge	121.85

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 14 Iunie st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump. 93	vênd. 94 3/4
Renta rom. amort. (5%) . .	» 93 1/4	» 94
» convert. (6%) . .	» 96 1/2	» 97 3/4
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	» 33	» 33 1/2
Credit fonc. rural (7%) . .	» 105 3/4	» 106 1/4
» „ „ (5%) . .	„ 92 1/4	„ 93 1/2
» » urban (7%) . .	» 104	» 105
» » » (6%) . .	» 100 1/4	» 101
» » » (5%) . .	» 89. 1/4	» 91 1/4
Banca naţională a României	» 1395.	» 1435
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	» 330.	» 338
« » » Naţională . .	» 235.	» 239 1/2
Aurŭ	» 5%.	» 5. 1/5
Bancnote austriace contra aurŭ	» 2.07.	» 2.09

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 30 Iunie st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump. 9.25	Vênd. 9.26 1/2
Argint românesc	» 9.20	» 9.25
Napoleon-d'orĭ	» 9.66	» 9.68
Lire turcescĭ	» 10.90	» 10.98
Imperialĭ	» 9.90	» 9.96
Galbenĭ	» 5.63	» 5.67
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	» 100.50	» 101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.	

Numere complete din „Gazetă“ dela 1 Ianuariu a. c. se mai află.

Tarifa anunciurilorŭ şi inserţiunilorŭ

în „Gazeta Transilvaniei.“

Anunciurĭ în pag. a IV linia de 30 litere garmond fl.—cr. 6

Pentru inserţiunĭ şi reclame pag. a III linia à . „ —„ 10

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	10%
„ „ „	5— 8 „	15%
„ „ „	9—11 „	20%
„ „ „	12—15 „	30%
„ „ „	16—20 „	40%
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Braşovŭ 1|13 Maiŭ 1884.

Nr, 6971/884. 1—3

Concursŭ!

Spre ocuparea postului de adjunctŭ economicŭ, împreunatŭ cu unŭ salariu anualŭ de 700 fl. şi 100 fl. banĭ de cuartirŭ, precum spre ocuparea eventualului postŭ vacantŭ de comisariu de poliţiă séu subnotarŭ magistratualŭ, împreunatŭ c'unŭ salariu anualŭ de 400 fl., — se escrie prin acésta concursŭ.

Competenţii pentru unulŭ din aceste posturĭ au se documenteze, cumcă în decursulŭ unui cursŭ de învĕţămêntŭ de 4 anĭ şi-au absolvatŭ studiile juridice; că au depusŭ celŭ puţinŭ esamenulŭ de statŭ politicŭ şi că nu au trecutŭ peste etatea de 40 anĭ.

Petiţiunile respective au a se aşterne prevĕḑute cn documentele arătate celŭ multŭ până în 11 Iulie a. c. după amêḑĭ la 5 óre subscrisului magistratŭ.

Braşovŭ 25 Iunie 1884.

Magistratulŭ orăşănescŭ.

Crâsniculŭ Zevedeiu Cădelniţă

în sinodulŭ archidiecesanŭ din strada Măcelarilorŭ.

„Caliculŭ“ din 1 Augnstŭ a. c. va tracta eschisivŭ despre experinţele crâsnicului Zevedeiu Cădelniţă, câştigate în sinodulŭ archidiecesanŭ gr. or. din Sibiu şi va fi îndoitŭ mai mare, decâtŭ numerii ordinarĭ.

Abonenţii „Calicului“ vorŭ primí acestŭ numĕrŭ extraordinariu în condiţiunile abonamentului anualŭ séu semestralŭ. Deschidemŭ însă pentru acestŭ numĕrŭ, redigiatŭ de Urzică Scandalografescu, unŭ abonamentŭ specialŭ, cu preţulŭ de 30 cr. séu 70 banĭ şi destinămŭ întregŭ venitulŭ curatŭ, în părţĭ egale pentru:

I. Societatea „Concordia“ din Blajŭ;

ıI. Premii în favorulŭ „Chorurilorŭ plugarilorŭ românĭ din Ungaria şi Banatŭ.“

Abonamentele la acestŭ numerŭ extraordinarŭ la „Caliculŭ“ se potŭ face la orĭ-care librăriă din ţéră şi străinătate séu dea-dreptulŭ la noi, până în 8 Augustŭ st. n.

Totodată deschidemŭ unŭ nou abonamentŭ la „Caliculŭ“ pe alŭ doilea semestru 1884, cu 1 fl. 50 cr. séu 3.50 francĭ. Esemplare complete dela începutulŭ anului costă 3 fl. séu 7 francĭ.

Din anulŭ 1883 mai posedemŭ 24 esemplare complete à 1 fl. 50 cr. séu 3·50 francĭ.

Cei ce voiţĭ a rîde, prenumeraţĭ „Caliculŭ,“ şi care nu va rîde, acela-i maturŭ de sapă şi lopată.

Colectanţii de abonamente primescŭ unŭ rabatŭ de 10%.

Administraţiunea „Calicului.“

Celŭ mai bunŭ

Caşcavalŭ de Azuga

ŞI

Brânză bună

se găsesce de vêndare la D-nu **Mateiu Mocanu** *la AZUGA (România) cu preţurĭ fórte moderate. Comandele sĕ se facă directŭ.*

1—3

Anunciu.

La subscrisulŭ în Cutŭ, la curtea seminarială, se află de vêndare 80 de rîmătorĭ (porcĭ) şi anume treiḑecĭ de unŭ anŭ, éră cincîḑecĭ de câte doi şi trei anĭ.

Doritorii de a cumpĕrá sĕ se arate în persónă. — Posta ultimă Sas-Sebeşŭ.

Cutŭ 27 Iuniu 1884.

Theodorŭ Colbaşŭ.

22—30

BĂCĂNIA

MUNTEANŬ & MINCOVICĬ

BRAŞOVŬ, TUŞNADŬ.

A V I S Ŭ.

Firma **Munteanŭ & Mincovicĭ** recomăndă on. publicŭ băcănia din „Têrgulŭ Flosului“ şi filiala lorŭ din „Strada Teatrului,“ fiindŭ bine asortate cu totŭ felulŭ de articole de coloniale, delicatese de vinurĭ străine şi indigene, precum şi cu totŭ felulŭ de **ape minerale**. Tot deodată aduce la cunoscinţa on. publicŭ, că cu începerea sesonului de băi (3/15 Iunie) a. c. va deschide éraşĭ **o Filială la Băile din Tuşnadŭ** (totŭ în vechiulŭ localŭ în casele D-lui Kanapassek).

Numita firmă crede că va satisface pe deplinŭ cerinţele on. publicŭ braşovénŭ şi ale on. óspeţĭ dela băi, atâtŭ prin calitatea mărfurilorŭ câtŭ şi prin preţurile sale moderate.

BĂCĂNIA

MUNTEANŬ & MINCOVICĬ

BRAŞOVŬ, TUŞNADŬ.

Tipografia Alexi Braşovŭ.